

ØKUMENISK RAPPORT FOR SJØMANNSKIRKEN 2024

Innledning

Sjømannskirkens konfesjonelle ståsted og et tilhørende økumenisk ansvar står nedfelt i Grunnreglenes §2:

«Sjømannskirken sitt arbeid er basert på Bibelen og Den norske kirkes læregrunnlag. Kirkelige handlinger skal utføres etter Den norske kirkes liturgi og ordninger.

Sjømannskirken representerer Den norske kirke overfor nordmenn i utlandet og på norsk kontinentalsokkel.

Sjømannskirken er del av den verdensvide kirke og har med det et økumenisk ansvar som kommer til uttrykk gjennom lokale, nasjonale og internasjonale økumeniske relasjoner.»

Dette angir viktige sider ved Sjømannskirkens konfesjonelle ståsted og selvforståelse. Sjømannskirken tar mål av seg å betjene alle nordmenn uavhengig av konfesjonell tilknytning og tro selv om grunnreglene klargjør Sjømannskirkens tilknytning til Den norske kirkes lutherske læregrunnlag.

Sjømannskirken anser seg som del av den verdensvide kirke og har med det et økumenisk ansvar som innebærer å forholde seg til lokale menigheter av ulike konfesjoner der man er lokalisert eller der hvor ambulerende sjømannsprester ferdes. Det er naturlig å delta i interkonfesjonelle sammenhenger der det er hensiktsmessig ut fra organisasjonens formål.

Den økumeniske rapporten er et sammendrag av årsrapportene til sjømannskirkene og de mobile enhetene i Sjømannskirken har sendt inn. Ikke alle enhetene har levert rapport om økumeniske aktivitet, men oversikten gir likevel et godt bilde av at sjømannskirkene og de mobile enhetene er oppmerksom på de andre kirkesamfunnene.

Økumenisk samarbeid på sentralt hold

Sjømannskirken er medlem av Mellomkirkelig råd i Den norske kirke (Dnk) og har med det et engasjement inn mot Dnk sitt økumeniske arbeid. Sete i MKR er med på å øke den økumeniske bevisstheten i Sjømannskirkens ledelse, samtidig som det gir en god mulighet for informasjonsdeling. Det anses som formålstjenlig å være del av Dnk sitt økumeniske arbeid ettersom Sjømannskirken har et verdensvidt oppdrag og fordi man lokalt kommer i kontakt med andre kirkesamfunn.

Alle de nordiske landene har arbeid rettet mot sine respektive utenlandske borgere, sjøfolk og fiskere. Arbeidet er organisert ulikt ved at arbeidet i Norge og Finland ivaretas av selvstendige organisasjoner. I Sverige og Danmark er arbeidet del av de respektive lands folkekirker. Generalsekretærene/avdelingslederne har et møte i halvåret der informasjon blir delt og saker diskutert.

Økumenisk samarbeid ovenfor sjøfolk på sentralt hold

Sjømannskirken er medlem i den økumeniske paraplyorganisasjonen «International Christian Maritime Association» (ICMA). ICMA ble etablert i 1969 og er en global økumenisk organisasjon med 28 medlemmer fra ulike kirkesamfunn og organisasjoner med forskjellig konfesjonelle ståsted. Medlemsorganisasjonene betjener sjøfolk, fiskere og andre som har sitt arbeid på havet.

ICMA er registrert i Storbritannia som hjelpeorganisasjon («Charity»). Norden regnes som en egen region i ICMA og de nordiske sjømannskirkene, med unntak Svenska Kyrkan som trakk seg ut i 2018, har dermed én plass i styret som går på omgang mellom sjømannskirkene i Danmark, Norge og Finland. For tiden innehas vervet av den leder for Den danske utenlandskirken.

Som kjent har det vært en svært markant nedgang i antall norske sjøfolk i internasjonal sjøfart, men medlemskapet i ICMA sentralt og kontakten med ICMA lokalt, anses likevel som hensiktsmessig. Sjømannskirken deltar i et lokalt og aktivt ICMA-samarbeid i Rotterdam, Hamburg, Singapore, Rio og Aberdeen. Tidvis samarbeider Sjømannskirken med den katolske utenlandskirken, Stella Maris, ved ulykker og dødsfall om bord på skip som har katolsk mannskap.

På sentralt hold driver ICMA med beslutningspåvirkning (advocacy) gjennom representasjon ved International Labour Organization (ILO) og International Maritime Organization (IMO). I 2022 har dette i hovedsak handlet om spørsmål knyttet til koronapandemien (vaksiner, mannskapsskifte etc) og til skip som har blitt liggende i Svartehavet i forbindelse med krigen i Ukraina.

Økumenisk samarbeid i Norgesarbeidet

Sjømannskirken sitt Norgesarbeid samarbeidet med Piteå forsamling og Havsbadskyrkan i Bottenviken, Sverige sommeren 2024. Havsbadskyrkan er en arbeidskirke som ligger midt i ferieanlegget Pite Havsbad, hvor det i høysesongen kan bo opptil 5 000 mennesker i campingvogner, hytter og hotell. Piteå forsamling har ansvaret for den daglige driften av kirken. Sommeren 2024 ble Sjømannskirken invitert inn i samarbeidet ettersom mange av gjestene er nordmenn.

Målet med samarbeidet er å skape et inkluderende og trygt fellesskap for både barn, unge og voksne. Det tilbys blant annet kafé med kaffe og vafler, barneaktiviteter, konserter og kveldsgudstjenester. Selv om driften i stor grad har vært delt mellom partene, har musikk-gudstjenestene blitt arrangert i fellesskap. Havsbadskyrkan ønsker å være et møtested for mennesker i alle aldre – en kirke som oppleves som åpen og inkluderende, uavhengig av tro. Dette samsvarer godt med Sjømannskirkens visjon om å være kirke i verdens hverdag.

Økumenisk samarbeid ved enhetene i utlandet

Australia og New Zealand

- Kontakt med den Lutherske synoden for praktiske og organisatoriske forhold.

- Samarbeid med andre nordiske kirker og University Chaplans.
- Årlig internasjonal gudstjeneste med St. Paul Lutheran Church i Sydney.
- Uformelle kontakter med Uniting Church i Australia.

Frankrike

- Samarbeid med Den Svenska Kyrkan i Paris og Södra Frankrike.
- Kontakt med den lokale romersk-katolske kirken Paroisse Sainte Pauline.
- Deltakelse i arrangementer med Église protestante unie de France.
- Økumeniske gudstjenester og felles aktiviteter.

Tyskland

- Deltakelse på EKD sin generalsynode.
- Samarbeid med nordiske søsterkirker i Hamburg.
- Felles gudstjenester og samarbeid med tyske menigheter i Berlin.
- Skandinavisk gudstjeneste og julebasar.

Sveits

- Bruk av kapellet til Kirkenes Verdensråd på Château de Bossey.
- Felles påskedagsgudstjeneste og Luciagudstjeneste med Den svenske kirken.
- Samarbeid med BELK og deltakelse på deres samlinger.
- Samarbeidsmøter med den nye danske presten i Sveits.

New York

- Representasjon på gudstjenester i Svenska kyrkan i New York.
- Samarbeid med Den danske Sjømandskirken og Svenska kyrkan.

Brasil

- Kontakt med lokal luthersk menighet på Ipanema.
- Deltakelse på seminar om bærekraft ved PUC.
- Representasjon ved 50-års jubileet til den skandinaviske kirken i São Paulo.
- "Vi synger julen inn"-arrangement.

San Francisco

- Tett samarbeid med den svenske kirken om felles gudstjenester.
- Felles barnesang og student- og au pair-arrangementer med Den svenske utenlandskirken.
- Svensk prest er med på arrangementet Vaffelfrokost på UC Berkeley.

Torrevieja

- Deltakelse i det økumeniske fellesskapet i Orihuela bispedømme.
- Planlegging av Bønneuken for kristen enhet.
- Økumenisk gudstjeneste under jubileumsuka.
- Samarbeid med lokale kirker.

København

- Medlem i Danske Kirkers Råd.
- Samarbeid med danske biskoper og andre kirkesamfunn.

- Arrangering av Nordisk gudstjeneste.
- Samarbeid med Svenska kyrkan og deltakelse på økumeniske arrangementer.

Tyrkia

- Godt samarbeid med finske, hollandske og tyske menigheter.
- Årlig felles påskekudstjeneste og julearrangement.

Gran Canaria

- Åpent møte med mennesker fra ulike kirke- og trossamfunn.
- Samarbeid med Den skandinaviske turistkirken og Den katolske kirke.
- Donasjon til diakonalt arbeid.
- Gudstjenester i lokal katolsk kirke
- Godt samarbeidsklima med den lokale kirken

Sverige

- Nært samarbeid med lokale kirker og biskopen i Stockholm.
- Medlem i Samråd for statlig stöd för trossamfund.
- Nær relasjon til Den danske kirke i Sverige.
- Deltakelse i årlig minnemarkering for krigsseilere.
- Medlem i pastorfellesskapet i San Pedro.

Lanzarote

- Økumenisk samarbeid med Den katolske kirken i Puerto del Carmen.
- Økumenisk møte med tyske, anglikanske og lokale katolske prester.
- Besøk til lokale kirker på utflukter.

Singapore

- Økumeniske møtepunkter og samarbeid med nabokirken.
- Svensk gudstjeneste og dåp av svenske barn.
- Møte med tysk prest om utleie av Sjømannskirken.

Aberdeen

- Medlem av «Port Welfare Comitee» og «ACT - Aberdeen Churches Together».
- Deltakelse i økumenisk julegrantenning og nettverksbygging.
- Beredskapssak med katolsk prest.

BeNeLuX

- Deltakelse på økumenisk gudstjeneste i Rotterdam.
- Samarbeidsmøter med nordiske kirker i Brussel.

Houston

- Kontakt med Lutheran Gethsemane Church i Austin.
- Samarbeid med TISC og NAMMA.
- Lunsj med de skandinaviske sjømannsprestene.

Mallorca

- Deltakelse på Luciakonsert og besøk til svenske kirkens julebasar.

Thailand

- Økumenisk og interreligiøst arbeid.
- Medlem av «Church of Christ in Thailand» og ELCT.
- Skandinavisk gudstjeneste og samarbeid med danske og svenske kirken.

London

- Deltakelse i Sub-Dean of Southwark Cathedral og Dean of St Georges Catholic Cathedral Unity Forum for erfaringsutveksling, bønn og relasjonsbygging.
- Deltakelse i Anglican-Lutheran Society
- Deltakelse i Erkebiskopen av Canterburys forening for økumeniske relasjoner.
- Deltakelse i prostilagsmøter i Bermondsey & Rotherhithe Deanery.
- Styremedlem i Council of Lutheran Churches (CLC) in UK
- Jevnlige møter med studentpresten fra CLC og det internasjonale studentarbeidet

Den ambulerende tjenesten i Øst-Europa

Den ambulerende prestedtjenesten er i sin natur økumenisk på den måten at den alltid spiller på bortebane. Vi er gjester i land hvor vi ikke har kirkebygninger. Da er det viktig å holde seg orientert både om den lokale religiøse situasjonen, samt den humanitære og den politiske situasjonen som folk vi møter befinner seg i. Det faller derfor naturlig å foreta høflighetsvisitter til lokale religiøse ledere i tillegg til å samarbeide med lokale kirker om lån av kirkerom til norsk-nordiske gudstjenester. Gudstjenester i 2024: 15 stk:

- To gudstjenester i The Peace Cathedral, Tbilisi
- Samarbeid med georgisk biskop Malkhaz og tysk-luthersk biskop Rolf Bareis
- Samarbeid med danske kirke og Svensk Teologisk Institutt i Jerusalem
- Besøk til palestinsk-lutherske kirke i Amman

I større og større grad inviteres det til nordiske gudstjenester, ikke bare norske. Dermed styrkes det nordiske fellesskapet og blir dermed et tilbud til flere. Noen steder (New Dehli, Kathmandu og St Petersburg), ble gudstjenestene holdt i ambassaden eller i residensen. Der det er naturlig har jeg samtaler med religiøse ledere, gjerne i samarbeid med den norske ambassaden. Dermed er den ambulerende sjømannspresten med på å sette et økumenisk-religiøst perspektiv inn i diplomatiet. Møter/samtaler av denne art hadde jeg i 2024 blant annet i St Petersburg, Kyiv, Kathmandu og Tbilisi. Det er ofte kristne ledere/prester jeg møter, men også fra andre religiøse samfunn, deriblant både muslimske og jødiske lokale ledere.

De ambulerende sjømannsprestene har ulikt fokus på sine reiser, dessuten er destinasjonene ulike. Fellesnevneren er at vi prioriterer nordmenn i de områdene vi besøker. I tillegg vil noen av oss ha et perspektiv som også inneholder lokale kirker og religiøse samfunn. Den religiøse dialog er viktig. Der har vi som reisende prester en unik mulighet til å være spre håp i en urolig verden.